

LIETUVOS ŪKININKŲ SAJUNGA

XXX-ojo SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

2018 m. birželio 22 d.

Raseinių r. sav.

Lietuvos ūkininkų sąjungos suvažiavimo dalyviai, vertindami susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, kreipiasi į atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų vadovus ir reikalauja nedelsiant imtis priemonių sprendžiant šias problemas:

1. 2017 m. dėl stichinių liūčių nuostoliai skaičiuojami virš 140 mln. eurų, nukentėjo gerokai daugiau ūkininkų nei galės pasinaudoti Europos Sąjungos 9 mln. eurų skirta parama, kuri bus kompensuojama pagal patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro taisykles 2018 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 3D-173 „Dėl paramos už 2017 metais pasėtus ir dėl kritulių žuvusius ir (arba) negalėtus pasėti žeminius pasėlius administravimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“. Dalis nukentėjusiųjų bankrutuos anksčiau, nei sulauks paramos. 2018 m. vasario 9 d. įvykusiame Visuotiniame žemdirbių suvažiavime buvo pažadėta, jog bus ieškoma papildomai 9 mln. eurų lėšų iš nacionalinio biudžeto patirtiems nuostoliams kompensuoti. Raginame dėl stichinių liūčių patirtiems nuostoliams kompensuoti skirtas ES biudžeto lėšas ir surastas bei skirtas nacionalinio biudžeto lėšas išmokėti nedelsiant, kaip įmanoma greičiau.
2. Lietuvos teritoriją vis plačiau apima stichinė sausra. Sausros apimtų rajonų ūkininkai skaičiuoja, jog praras iki 70 proc. derliaus. Prašome ir reikalaujame:
 - 2.1. ŽŪM sudaryti veiksmų planą kaip padėti žemdirbiams amortizuoti ekonominius nuostolius dėl sausras.
 - 2.2. ŽŪM kreiptis į Europos Komisiją dėl žalinimo, pasėlių įvairinimo ir GAAB reikalavimų netaikymo už 2018 m. bei prašyti paankstinti tiesioginių išmokų mokėjimą.
 - 2.3. Lietuvos mastu skelbti ekstremalią padėtį dėl sausras, kuri leistų ūkininkams sutartiniuose santykiuose pasinaudoti „force majeure“ aplinkybe.
 - 2.4. Verslo subjektų, partnerių, visų lygių valdžios institucijų imtis visų įmanomų teisėtų priemonių padėčiai žemės ūkyje sušvelninti:
 - 2.4.1. Netaikyti žemės ūkio subjektams sankcijų už sutartinių įsipareigojimų neįvykdymą ar įvykdymą nepilna apimtimi.
 - 2.4.2. Peržiūrėti žemės ūkio produkcijos standartų reikalavimus.
 - 2.4.3. Atleisti ūkininkus nuo selekcinio mokesčio.
3. Atsižvelgiant į tai, jog dėl buvusių liūčių, esamos sausras, didėjančių veiklos kaštų, ūkininkai susiduria su padidėjusia ekonomine rizika bankrutuoti, neįvykdyti finansinių įsipareigojimų ir siekiant ūkiams leisti atstatyti normalius piniginius srautus, tam, kad būtų iš ko investuoti į nusidėvinčio ilgalaikio turto atstatymą ir ūkių konkurencingumo stiprinimą, siūlome:
 - 3.1. Nustatyti, kad pereinamasis laikotarpis, kai žemės ūkio veiklą vykdančioms gyventojams būtų taikomas ne 15 proc., o 10 proc. gyventojų pajamų mokesčio tarifas, būtų pratęstas trims metams, tai yra galiotų apmokestinant 2018-2021 metų apmokestinamąsias pajamas.

- 3.2. Trims metams atidėti SODROS mokesčio didinimą.
4. Siekiant tolygios regioninės plėtros uždavinių, primygtinai reikalaujame Kaimo plėtros programai reikalingą biudžetą sustiprinti, padidinant nacionalinio kofinansavimo procentinę dalį iki 25 proc., t.y. iki 150 mln. eurų metams ir tokią lėšų sumą skirti kasmet iki 2022 metų imtinai. Padidintą nacionalinio kofinansavimo procentinę dalį nukreipti į priemonę „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, kad 2014-2020 m. laikotarpiu būtų pasiektas toks pats finansavimas kaip ir 2007-2013 m.
 5. Neprieštaraujame Valdžios iniciatyvai, kad 2019-2020 m. laikotarpiu būtų taikomas tiesioginių išmokų mažinimo mechanizmas gaunantiems pagrindinių išmokų sumą didesnę nei 150 000 Eur. Siūlome viršijančią sumą mažinti 10 proc., atskaičiuojant faktiškai išmokėtus atlyginimus ir su jais susijusius mokesčius. Mažinimo mechanizmą taikyti visiems susijusiems asmenims, t.y. tiek fiziniams, tiek juridiniams.
 6. Dėl BŽŪP po 2020 metų:
 - 6.1. Kategoriskai nepritariame Europos Komisijos pasiūlymui dėl išorinės konvergencijos. Pasiūlyta formulė suponuoja, kad Lietuvos tiesioginės išmokos periodo gale tesieks 75-80 proc. ES tiesioginių išmokų vidurkio. Raginame Lietuvos derybininkus siekti, kad prasidėjus naujam finansiniam laikotarpiui tiesioginės išmokos Lietuvos žemdirbiams būtų ne mažesnės kaip ES vidurkis.
 - 6.2. Neišsprendus teisingo išmokų paskirstymo tarp šalių narių klausimo, prašome užtikrinti, kad iš Lietuvos ūkininkų nebūtų reikalaujama 100 proc. įgyvendinti griežčiausius aplinkosaugos reikalavimus.
 - 6.3. Nesutinkame su Komisijos pasiūlymu mažinti Kaimo plėtros fondą ir raginimu valstybėms narėms užpildyti šią spragą prisidedant iš nacionalinio biudžeto. Lietuvos biudžetui tai bus nepakeliama našta, nes Jungtinei Karalystei pasitraukus iš ES šalys narės, tame tarpe ir Lietuva, turės padidinti savo įnašą į ES biudžetą. Mūsų šalis dėl lėšų trūkumo sunkiai sprendžia socialinių reikalų, švietimo, sveikatos apsaugos sistemų problemas, todėl netikime, kad esant tokiai situacijai atsiras politinės valios dar ir ženkliai prisidėti prie Lietuvos Kaimo plėtros fondo. Raginame Lietuvos derybininkus siekti, kad Lietuvos Kaimo plėtrai skiriamos lėšos naujuoju finansiniu laikotarpiu nebūtų sumažintos.
 - 6.4. Raginame atsakingas Lietuvos institucijas nedelsiant, dar šiemet, pradėti nacionalinio BŽŪP strateginio plano kūrimo procesus, įtraukiant į dokumento rengimą ir diskusijas Lietuvos ūkininkų sąjungos atstovus.
 7. Asmenys, ūkininkaujantys žemėse vertinamose iki 36,49 našumo balų imtinai, privalo ir toliau gauti žemės ūkio veiklai reikalingą pagalbą bei tikslinę finansinę paramą. Parama asmenims, deklaruojantiems pievas arba ganyklas vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, turi būti skiriama tik tiems, kurie Ūkininkų gyvūnų registro duomenimis turi ne mažiau kaip 0,25 sutartinio gyvulio (SG), tenkančio vienam deklaruotam pievų ir (ar) ganyklų hektarui. Sudarant naujai didelių gamtinių ir specifinių kliūčių turinčių vietovių žemėlapių laikytis pozicijos, kad taikomas mažiausias administracinis teritorinis vienetas yra seniūnija.
 8. Siūlome atlikti kompleksinį visos teisinės bazės, reguliuojančios žemės įsigijimo procesą, patikrinimą ir koregavimą, nes tik taip pavyks rasti tinkamus sprendimus, apginant Lietuvos viešąjį interesą ir užtikrinant žemės ūkio žemės įsigijimo apribojimų įteisinimą, kad šie užkirstų kelią Lietuvos žemės ūkio paskirties žemei tapti spekuliacijos objektu.
 9. Ir toliau laikomės nuomonės, kad nuosavos žemės ūkio paskirties žemės tiek fizinis, tiek juridinis asmuo negali turėti daugiau nei 500 ha.
 10. Stabdant emigraciją, užtikrinant tolygų ekonominį augimą vystymąsi visuose Lietuvos regionuose ir skatinant jaunus žmones kurtis kaimo vietovėse, siūlome visiems besikuriantiems naujiems ūkininkams bent 3-jų metų laikotarpiui suteikti mokesčines atostogas. Vien to, jog nuo 2018 m. sausio 1 d. ūkininkai bei jų partneriai vienus metus nuo pirmos veiklos pradžios socialinių draudimo įmokų gali nemokėti, nėra iš esmės ta paskata, kuri skatintų užsiimti ūkininkavimu.

11. Valstybės lėšomis turi būti užtikrinta valstybės nuosavybės teise priklausančių magistralinių griovių, sureguliuotų upelių, pralaidų, tiltų, užtvankų, polderių ir drenažo rinktuvų priežiūra ir jie negali būti perduoti kam nors kitam nuosavybės teise. Siūlome kasmet skirti ne mažiau nei 50 mln. eurų, iš jų 25 mln. eurų valstybei priklausančių melioracijos įrenginių priežiūrai ir 25 mln. – melioracijos investicinių projektų įgyvendinimui.
12. Ūkininkai, kurie yra įsigiję pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ ir „Parama smulkiems ūkiams“ našios technikos, tikrai galėtų pagelbėti jos neturintiems. Ypač tokiais atvejais, kai būna sudėtingos oro sąlygos, o patys technikos savininkai jau būna susitvarkę svarbiausius darbus. Tačiau to daryti negali, nes įsigiję tokią techniką iš karto yra įspėjami apie sankcijas gautai paramai, nes pagal šių priemonių įgyvendinimo taisykles to daryti negali. Siūlome ieškoti sprendimų kaip šią problemą būtų galima spręsti ir mažinti atskirtį tarp ūkininkų bei didinti jų tarpusavio bendradarbiavimą ūkio darbuose.
13. Ūkininkai, deklaruojantys žemės ūkio naudmenas ir norintys gauti avansines tiesiogines išmokas, kiekvienais metais iki spalio 1 d. turi atnaujinti žemės ūkio valdos duomenis Valdų registre taip, kad tų ūkininkų, kurie deklaruoja iki 5 ha žemės, deklaruojami plotai sutaptų ne mažiau kaip 50 proc. su valdoje nurodytu plotu, o jeigu dirbama daugiau nei 5 ha, tuomet 70 proc. Prašome šias proporcijas išlaikyti ir toliau.
14. Dar kartą primygtinai reikalaujame iš esmės peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius vietines rinkliavas ar kitas įmokas bei skaičiavimo metodiką už komunalinių atliekų surinkimą iš žemdirbių. Siūlome, kad komunalinės atliekos būtų surenkamos ir apmokestinamos pagal faktišką išvežtą komunalinių atliekų kiekį, susidariusį žemės ūkio paskirties statiniuose, o ne už statinių esamą plotą.
15. Masinis žemės vertinimas žemės mokesinėms vertėms apskaičiuoti Vyriausybės nustatyta tvarka atliekamas ne rečiau kaip kas 5 metai. 2017 m. pabaigoje atlikus žemės vertinimą, 2018-2022 m. laikotarpiu žemės mokestis didėja 2-3 kartus. Ragintume savivaldybių tarybas žemės savininkams pagal teisės aktus dėl antrus metus iš eilės esančių nepalankių gamtinių sąlygų mažinti žemės mokestį, o dalį surinktų lėšų iš padidėjusio žemės mokesčio skirti vietinės reikšmės kelių remontui.
16. Reikalaujame užtikrinti reikalingą finansavimą kaimų vietiniams keliams tiesti, rekonstruoti, kapitališkai remontuoti. Būtina rimtai ir atsakingai vertinti darbų kokybę.
17. Lietuvoje remontuojami krašto keliai, įrenginėjamos saugumo salelės ir borteliai. Po remonto darbų kai kurie keliai prie įvažiavimų į gyvenvietes sunkiajai žemės ūkio technikai tampa nebepravažiuojami. Siūlome, rengiant tokius projektus, atsižvelgti ne tik į eismo saugumo reikalavimus, bet ir į vietos gyventojų poreikius, ūkininkų naudojamos sunkiosios žemės ūkio technikos pravažumą.
18. Prašome padidinti gazolių, apmokestintų sumažintu akcizo tarifu ir skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, kiekius.
19. Sudaryti palankias kreditavimo sąlygas smulkiems ir vidutiniams ūkiams savo veiklai vystyti, sudarant sąlygas gauti ilgalaikes paskolas naujai ir padėvėtai žemės ūkio technikai įsigyti, dengiant palūkanas iš Žemės ūkio paskolų garantinio fondo.

Raginame Lietuvos Respublikos atsakingų institucijų vadovus atsižvelgti į šiuos Lietuvos ūkininkų sąjungos siūlymus ir tikimės vaisingo bendradarbiavimo bei palankaus problemų sprendimo. Reikalui esant, pasiliegame teisę panaudoti visas įstatymais numatytas priemones, kad būtų apginti ūkininkų interesai ir įgyvendinti jų teisėti lūkesčiai.